

**Interreg
Danube Region**

Co-funded by
the European Union

Output 2.1

Energiaközösségek

iránti érdeklődést

növelő motivációs

stratégia

Készült a DRP0200163 - NRGCOM projekt
keretében

Projekthivatkozás/azonosító	
A projekt teljes címe	Megfelelő működési feltételek megteremtése a megújuló energiaközösségek számára a Duna-régióban
Rövidítés	NRGCOM
Támogató program	Interreg Duna Régió Program
A program prioritása	Zöldebb, alacsony szén-dioxid-kibocsátású Duna-régió
A program prioritásának konkrét célja	Az energia- és közlekedési ágazat zöldítése megújuló energiaforrások integrációjának fokozásával a Duna-régióban
Időtartam	30 hónap
A projekt weboldala	https://interreg-danube.eu/projects/nrgcom
Vezető partner	DDRIÜ Dél-dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség

A dokumentum adatai	
A dokumentum címe	Az energiaközösségek iránti érdeklődést növelő motivációs stratégia
Specifikus célkitűzés	S02
Tevékenység	2.2 Tevékenység Motivációs program közös kialakítása energiaközösségek létrehozására vagy azokhoz való csatlakozásra

Tartalom

Bevezetés	5
A stratégia empirikus alapjai	6
A részvételi stratégia kerete	8
Motivációs Program (D.2.2.1)	10
Tudatosságnövelő tevékenységek és azok hatása	11
Országos szintű megvalósítás és testreszabott megközelítések.....	13
Az országos testreszabás hozzáadott értéke	17
A pilotfázisból levont tanulságok	19
Sikeres megközelítések.....	19
Azonosított kihívások és fejlesztési lehetőségek.....	21
A jövőbeli elkötelezettség kapcsán felmerült fő tanulságok	22
Motivációs mutatók	23
Ajánlások a jövőbeli motivációs módszerekre vonatkozóan	24
Hatékony megközelítések a folytatáshoz.....	25
Nehézségek, amelyeket a legjobb elkerülni	26
Fejlesztendő területek.....	28
Következtetés	30

Bevezetés

Ez a dokumentum az NRGCOM projekt 2.1 kimenetét mutatja be: Az *energiaközösségek iránti érdeklődést növelő motivációs stratégia* (a továbbiakban: stratégia).

A projekt 2. konkrét célkitűzése az *„Energiaközösségek létrehozása, vagy energiaközösségekhez való csatlakozás ösztönzése és fontosságának tudatosítása”* és ez a dokumentum a célkitűzés egyik sarokköve. Célja a polgárok, önkormányzatok, kkv-k és más érdekelt felek tudatosságának növelése, megújuló energiaközösségekbe való bevonásának ösztönzése, és az e célt szolgáló módszerek tesztelése, értékelése és konszolidálása. A stratégia a projekt 2. specifikus célkitűzéséhez kapcsolódó számos kulcsfontosságú tevékenység során szerzett ismereteket, módszereket és tanulságokat tartalmazza, többek között az alábbiakat:

- A konzorcium által közösen kidolgozott Motivációs Programot (D.2.2.1)
- A nagyközönség tudatosságát növelő, kísérleti jellegű pilot-intézkedéseket (A2.3),
- Az érdekelt feleket célzó, szakmai képzések révén megvalósított tudatosságnövelő kísérleti intézkedést (A2.4), valamint
- a 2.2. kimenetet, azaz – A tudatosságot növelő kísérleti tevékenységek kimenetelének összefoglalását.

A részvételi stratégia az NRGCOM munkatervével összhangban került kidolgozásra, és előirányozza a motivációs módszerek tesztelését a partnerrégiókban, valamint az kimenetek csatornázását gyakorlati útmutatók kidolgozásához a jövőbeli kezdeményezések támogatását szolgálva. Ilyen értelemben a 2.1 kimenetel nem csupán egy technikai dokumentum, hanem a jövőre vonatkozó stratégiai terv is. Egyrészt a kísérleti tapasztalatokat foglalja össze, másrészt előre is mutat, hiszen hozzájárul a tudatosságnövelő eszköztár összeállításához (O.2.3) és a teljes Duna-régióban és azon is túl alkalmazható módszertannal is szolgál.

Az Interreg Duna-régió program, amely az NRGCOM finanszírozását biztosítja, kifejezetten olyan projekteket vár, amelyek erősítik a közösség elkötelezettségét, elősegítik a megújuló energiaforrások hasznosítását és ösztönzik a regionális együttműködést. Ebben a tágabb keretben a részvételi stratégia egy eszköz, amire építeni lehet: a különböző pilotokból származó empirikus bizonyítékokat tudássá szervezi, amely a szakpolitikák kidolgozását segíti, támogatja a döntéshozókat és inspirálhatja mind a tizenkét ország közösségeit. Ezáltal a projektkimenetek nem elszigetelt esetek összefoglalása, hanem elhozzák, segítik a rendszerszintű változást és teljesítik a program céljait, azaz egy zöldebb, alacsony szén-dioxid-kibocsátású Duna-régió létrejöttét segítik.

A stratégia empirikus alapjai

A 2. specifikus célkitűzéshez kapcsolódó tevékenységek jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy felmérjük, megértsük, hogy hogyan lehet motiválni a különböző szereplőket. A motivációs program önmagában több mint 1600 résztvevőt vont be a 19 tudatosságnövelő rendezvény és a 11 szakmai képzés során. A tevékenységek során számos kommunikációs eszközt használtunk, ennek eredményeképpen született 30 kézikönyv, 13 oktatóvideó, 5 podcast, 7 infografika és egy brosúra. Három televíziós és rádiós műsor tovább növelte a program hatókörét, a program, becslések szerint közel 3000 emberhez jutott el.

A későbbi pilotintézkedések jelentősen fokozták ezeket az erőfeszítéseket. 2024 novembere és 2025 júliusa között több mint 40 tudatosságnövelő rendezvény került megszervezésre a partnerországokban, ezeket 31 szakmai képzés és 9 börze egészítette ki. Összesen több mint 2600-an vettek részt több mint 380 szervezettől. 163 közösségi média bejegyzés, 7 további podcast, 7 videó és 5 brosúra segítette a Duna-régió több tízezer polgárának elérését. Fontos megjegyezni, hogy ezek a tevékenységek nem egymástól elszigetelten megszervezett események voltak, hanem egy összehangolt stratégia részeként valósultak meg, így biztosítva az kiemenetek összehasonlíthatóságát, így, a konzorcium megbízható következtetésekre jutott arról, hogy a különböző kontextusokban mi válik be leginkább.

E fázis egyik legjelentősebb kiemetele a több, mint 250 megújuló energia-közösségi nagykövetből álló hálózat mozgósítása volt. A sokféle háttérrel rendelkező nagykövetek – köztük helyi önkormányzatok, civilszervezetek, akadémikusok és magánvállalatok –, kritikus szerepet játszottak a program hatásának növelésében. Megbízható közvetítőként megbízhatóan közvetítettek a megújuló energiaközösségekről, és a technikaibb fogalmakat érthetővé téve a polgárok számára.

E tevékenységi körből több sikert hozó tényező is azonosításra került. A résztvevők többször is kiemelték, hogy a személyes kapcsolatok a helyi szintű műhelytevékenységek során erősödtek, és a résztvevők közötti tapasztalatcsere a bizalmat erősítette. A hiteles REC-nagykövetek példaképekként megsorozták motiváló erejüket. Hogy konkrét példákat említsünk: meglévő REC-ekhez szervezett tanulmányutak bizonyították, hogy a közösség ereje nem elvont fogalom, hanem valóság. A fiatalok számára kidolgozott interaktív formátumok, különösen az iskolákban, a korai tudatosságot fejlesztették és a fiatalabb generációban felelősségérzetet ébresztettek. Végül, az egyszerű és hozzáférhető belépési lehetőségek, amelyek elkerülték a túlzottan bonyolult jogi, vagy technikai feltételeket – elengedhetetlennek bizonyultak a helyi lakosok és a kis szervezetek részvételének ösztönzéséhez.

Ezzel együtt számos akadály is megmutatkozott. A bonyolult jogi és adminisztratív követelmények továbbra is jelentős akadályt jelentenek, és ez sokakat visszatart attól, hogy érdeklődésük cselekvésbe forduljon át. Az előzetes költségek kapcsán felmerülő aggodalmak szintén aláássák a háztartások és a kkv-k hajlandóságát arra, hogy tagokká váljanak, vagy, hogy befektetessenek. Azt is fontos megemlíteni, hogy az online tartalom, ha nem kíséri személyes kapcsolattartás, vagy utánkövetés, nem elegendő ahhoz, hogy a tudatosságból részvétel, elköteleződés váljon. Ezek a felismerések rámutatnak az összetett megközelítések fontosságára, amelyek a digitális eszközöket interaktív és bizalomra épülő formátumokkal kapcsolják össze.

A részvételi stratégia kerete

A megújulóenergia-közösségek egyre inkább elismert, létfontosságú mechanizmusok arra, hogy a polgárok, az önkormányzatok, a kkv-k és más érdekelt felek közvetlenül bevonódjanak az energetikai átállásba. Az erőforrások egybegyűjtésével és az így létrejövő előnyökkel hatékonyan csökkenthetőek az energiaköltségek, javítható az energiaellátás biztonsága, amely segítheti a társadalmi kohéziót és felgyorsíthatja a helyi vállalatok dekarbonizációs törekvéseit. Sikeres megalakulásuk és további fejlődésük, terjeszkedésük, bővülésük azonban attól is függ, hogy sikerül-e leküzdeni a motiváció hiányában megmutatózó, valamint a jogi és adminisztratív akadályokat, és sikerül-e biztosítani a világos és pontos tájékoztatást az energiaközösségekbe való belépésről, valamint hozzáférést biztosítani a résztvevők széles köre számára.

Az 1. számú specifikus célkitűzés (SO1) eredménytermékeinek (D.1.1.1–D.1.5.2 és 1.1 eredménytermékeinek) következtetései megerősítették e kihívásokat. Kiemelték a REC-ekkel kapcsolatos információk és az energiatudatosság hiányát a Duna- régióban. Számos potenciális érdekelt fél alig ismeri a fogalmat, az előnyöket, vagy az energiaközösség létrehozásához, vagy a társuláshoz szükséges gyakorlati lépéseket. Ebből kifolyólag, a projekt meghatározta a 2. konkrét célkitűzést (SO2): a tudatosság növelésében és a különböző csoportok motiválásában a REC-ekkel való együttműködés megvalósítására. A részvételi stratégia (2.1 kimenet) tehát közvetlen válaszként jött létre az SO1 megállapításaira építve, az analitikai bizonyítékokból gyakorlati útmutatókat dolgoztak ki azzal a céllal, hogy a célcsoportokat megfelelően tájékoztassa, inspirációul szolgáljon a cselekvéshez és arra ösztönözze a célcsoportokat, hogy közösségi szerveződésű energiaügyi kezdeményezéseket hozzon létre.

Ennek az elgondolásnak az alapján az NRGCOM projekt jelentős lépéseket tett a motivációjavítás módszereinek tesztelésére. A Motivációs Program és a pilotakciók részeként a partnerek tudatosságot fejlesztő rendezvényeket, szakmai képzéseket, országos konferenciákat, tanulmányutakat és kommunikációs kampányokat szerveztek, melyek során innovatív eszközök révén mérni kezdték a tudásszint, az attitűd és a motiváció mértékében

bekövetkezett változásokat. Ezek a tevékenységek széles körű célcsoportokat értek el: a nagyközönséget, az önkormányzatokat, a kkv-kat, az iskolákat és a potenciális REC-alapítókat. A 2.1 Kimenet ezeket a tapasztalatokat hasznosítja, és nemcsak arról számol be, hogy mi működött jól, hanem azt is, hogy milyen kihívásokkal kell még a továbbiakban szembenézni, és hol van szükség további fejlesztésre.

Ennek fényében érthető, hogy e dokumentum kettős célt szolgál: egyrészt összefoglalja a kísérleti, azaz pilotfázis tanulságait és a motivációs, másrészt egyértelmű ajánlásokat fogalmaz meg a jövőbeli motivációt támogató módszerek kidolgozására. Ezáltal a stratégia gyakorlati útmutatást nyújt a partnerek és az érdekelt felek számára a Duna-régióban a regionális gazdasági közösségek (REC) iránti érdeklődés növeléséhez, így közvetlenül is hozzájárulva a program 2. specifikus céljának teljesítéséhez.

Ahogy a 2.2 Kimenet jelzi, a résztvevő országok a regionális gazdasági közösségek fejlesztésének eltérő fázisaiban vannak. Ezen eltérések miatt elengedhetetlen az országos és regionális különbségekhez igazítani a megközelítéseket. E különbségek alapján az országokat három kategóriába sorolták:

1. csoport – Fejlődő országok szintje: Montenegró, Szerbia, Horvátország, Moldova

Ezek az országok erősen nyitottak a REC-koncepcióra, de korlátozott tapasztalattal rendelkeznek. Itt a tudatosságnövelés és a kapacitásépítés különösen fontos a tudáshiányok kezelése, a szkepticizmus csökkentése és a bizalom építése érdekében.

2. csoport – Megalapozott hagyomány szintje: Magyarország, Románia, Szlovénia, Bulgária

Ezek az országok már rendelkeznek közösségi energiaellátási hagyományokkal, és az érdekelt felek részéről is megvan a motiváció. Itt a fő fókusz az akadályok eltávolítása, a kezdeményezések kiterjesztése és a stabil jogi és pénzügyi keretek, valamint a hosszútávú fenntarthatóság biztosítása.

3. csoport – Haladó szint: Ausztria, Németország, Csehország és Szlovákia

Ezekben az országokban a regionális együttműködési mechanizmusok már széles körben elterjedtek, vagy fejlettek. A kihívás a keretek finomhangolásában, az adminisztratív folyamatok egyszerűsítésében és a kevésbé tapasztalt régiókkal felé történő tudás és szakértelem megosztásában rejlik.

E különbségek felismerése alapvető a részvételi és stratégia hatékonysága szempontjából. A jelen dokumentumban bemutatott ajánlások a kísérleti, azaz a pilotfázisból származó bizonyítékokra épülnek, ugyanakkor azt is beismerik, hogy a motivációt serkentő megoldások nem alkalmazhatóak változtatások nélkül a Duna-régió teljes területén. Ehelyett minden országcsoportnak a sajátos körülményeihez, adottságaihoz igazított, testreszabott intézkedésekre van szüksége annak érdekében, hogy megalakuljanak a megújulóenergia-közösségek, hogy növekedni, fejlődni tudjanak és elterjedjenek a teljes régióban.

Motivációs Program (D.2.2.1)

Az SO₂ megvalósítása érdekében a projektben három egymással összefüggő tevékenység került megvalósításra. **A 2.2. tevékenység** a Motivációs Program közös kidolgozására összpontosított, meghatározva a módszereket és eszközöket a nagyközönség és az érdekelt intézményi felek tájékoztatására és bevonása céljából. **A 2.3. tevékenység** részeként kísérleti tudatosságnövelő kampányok kerültek megrendezésre a REC kapcsán tapasztalatokkal nem rendelkező polgárok, háztartások és közösségek számára. E kampányok során nyilvános rendezvények, börszék, közösségi médiakampányok, videók, podcastok és brosúrák váltak hozzáférhetővé a nagyközönség számára, hogy a gyakorlatban tesztelni lehessen a motiváló és serkentő módszereket, valamint mérni lehessen a tudásszint- és attitűdbéli változásokat. **A 2.4. tevékenység** a helyi igények szerint kialakított képzési programokat biztosított az önkormányzatok, a kkv-k és egyéb szakmai érdekelt felek számára. Ezek a képzések technikai, jogi és szervezési ismereteket osztottak meg, erősítették a bizalmat a kulcsfontosságú szereplők között, és bevonták a

REC-nagyköveteket is, hogy erősítsék a hitelességet és az egymástól való tanulást.

A Motivációs Program két fő pillérre épült: az egyik a megújuló energia és a REC-ek előnyeinek tudatosítását tűzte ki célul a nagyközönség körében, valamint szakmai képzést és ismeretmegosztást biztosított az intézményi szereplők számára. E célok megvalósítása érdekében átfogó eszköztár került bevezetésre, többek között tudatosságot fejlesztő rendezvényeket, szakmai képzéseket, kézikönyveket, oktatóvideókat, podcastokat, brosrúákat, infográfikákat, közösségi médiakampányokat, tanulmányutakat, valamint televíziós és rádiós riportokat és kiadványokat is sikerült beemelni. A tevékenységek minden partnerrégióban jelentős hatást értek el: több mint 40 tudatosságnövelő rendezvény és 9 börze került megrendezésre, amelyen több mint 2000 látogató vett részt, valamint 31 szakmai képzésen 601 résztvevő vett részt, és, több mint 42 600 polgárhoz jutottak el a kommunikációs tevékenységek.

A Motivációs Program nemcsak konkrét kimeneteket hozott, hanem tesztelte is a különböző formátumok hatékonyságát a különböző nemzeti kontextusokban. Empirikus alapot biztosított a részvételi stratégia kidolgozásához (O2.1), megerősítette az interaktív, bizalomra épülő módszerek fontosságát, és megalapozta a Tudatosságnövelő Eszköztárat (O2.3), amely összefoglalja és átadható formában tartalmazza a szélesebb körben is alkalmazható leghatékonyabb megközelítéseket.

Tudatosságnövelő tevékenységek és azok hatása

Az NRGCOM projekt 2. Specifikus Céljának részeként megvalósított Motivációs Program széleskörű és gondosan megtervezett tudatosságnövelő tevékenységei kézzelfogható és ellenőrizhető kimeneteket értek el. E tevékenységek úgy a nagyközönséget, mint az intézményi érdekelt feleket célozták meg, és a megújulóenergia-közösségek (REC) koncepcióját átfogó és inkluzív módon népszerűsítették. Összesen 19 nyilvános rendezvény került megszervezésre, amelyeken 1255-en vettek részt, a 32 megrendezett képzésen 601 résztvevő volt jelen- önkormányzatok, kkv-k és más kulcsfontosságú szereplők képviselői. Ezek a személyes jelenléti

tevékenységek különösen értékesek voltak, mivel lehetővé tették az interakciót, teret biztosítottak a kérdések azonnali megválaszolásához, a kételyek tisztázásához, és hozzájárultak a résztvevők és a szervezők közötti bizalom kiépítéséhez – ami a valódi motiváció kiépülésének, megerősödésének előfeltétele.

A minél szélesebb közönség elérését számos kommunikációs anyag elkészülte is segítette. 30 olyan kézikönyv készült, amely lépésről lépésre nyújt útmutatást a REC-ek létrehozásának és működtetésének jogi, technikai és szervezési szempontjairól. 13 oktatóvideó és öt podcast közérthető módon mutatta be a szakértői ismereteket, így a bonyolult kérdések egyszerű módon kerültek a nagyközönség, köztük a fiatalabb generációk elé. Egy brosúra és hét infografika világos vizuális formában foglalta össze a legfontosabb üzeneteket, míg három televíziós és rádiós műsor, a becslések szerint, közel 3000 emberhez ért el. Ezek a formátumok együttesen hozzájárultak ahhoz, hogy a tudatosságnövelő tevékenységek ne pusztán az események résztvevőihez jussanak el, hanem a nagyközönséghez is.

Különösen hatékony formátumnak bizonyult a peer-to-peer csereprogram. A határokon átívelő tanulmányút lehetővé tette a résztvevők számára, hogy első kézből megfigyeljék a működő REC-eket, és megtapasztalják azok előnyeit és tudomást szerezzenek a megvalósíthatóságuk módjáról. A fogadó szervezetek számára ezek a látogatások láthatóságot, elismertséget jelentettek és lehetőséget arra, hogy beszámolhassanak az kimenetekről; a látogató résztvevőkre pedig mindez inspirálóan hatott, növelte a részvételi önbizalmat és saját környezetükben is alkalmazható gyakorlati ismeretekkel szolgált. Hasonlóképpen, a kísérleti REC-kezdeményezés tesztelése egy valódi laboratóriumot hozott létre, ahol fel lehetett térképezni a lehetőségeket és kihívásokat és mindezt közvetlenül meg lehetett tapasztalni, így, a tanulságokból látni lehetett, hogy más régiók esetében hogyan alkalmazhatóak, összességében hasznos és nagy jelentőséggel bíró tanulságokat eredményezett.

Országos szintű megvalósítás és testreszabott megközelítések

A Motivációs Program erőssége a partnerországokénti diverzifikált konkrét megvalósításban, végrehajtásban rejlik. Minden partner a nemzeti körülményekhez, a célcsoportokhoz és a helyi igényekhez igazodó tudatosságnövelő tevékenységeket tervezett és hajtott végre. A megközelítések sokfélesége nemcsak növelte a hatókört, hanem biztosította azt is, hogy a kimenetek tükrözzék a Duna-régió társadalmi, gazdasági és intézményi valóságát. Az alábbi országpéldák azt szemléltetik, hogy a partnerek hogyan hajtották végre a kísérleti tudatosságnövelő kampányokat (A2.3) és a szakmai képzéseket (A2.4). Tömör áttekintést nyújtanak a tevékenységekről, kiemelve a Duna-régióban kipróbált különböző megközelítéseket.

- **Montenegró (FORS Montenegro)** nagy hangsúlyt fektetett a fiatalokra, hiszen elismeri a fiatalabb generációk szerepét a hosszú távú energetikai átállásban. Tizenhárom workshopot szerveztek középiskolás diákok számára, amelyeken közel 300 résztvevő vett részt. Ezek a foglalkozások az elméleti ismereteken túl gyakorlati feladatokat is tartalmaztak az energiahatékonyságról és a megújuló technológiákról, a korai tudatosság erősítését és a felelősségvállalást erősítve. Kiegészítő televíziós és rádiós műsorok is készültek, és segítettek szélesebb körben terjeszteni, ismertetni, normalizálni a megújuló energiaforrások koncepcióját a közbeszédben, míg a háztartásokhoz eljutattott brosúrák eljuttatták az információt a szülőkhöz és a közösségekhez. Ez a többcsatornás megközelítés segítette a különböző generációk tudatosságának megteremtését, és a családokat arra ösztönözte, hogy beszélgessenek a fenntartható energiáról és az ehhez kapcsolódó gyakorlatokról.
- **Horvátország (IRENA)** helység-alapú megközelítést alkalmazott, amikor Labin óvárosába szervezte a tudatosságfejlesztő workshopokat, így szimbolikusan összekapcsolva az energetikai átállást a kulturális örökséggel. Ezzel párhuzamosan az IRENA közvetlenül is kapcsolatba lépett a helyi vállalkozókkal, például éttermekkel és kis szállodákkal, találkozókra hívva őket. A kétoldali párbeszéd lehetővé tette, hogy szó

essen a REC-hez való csatlakozás gazdasági és hírnévbeli előnyeiről. Ezek a tevékenységek a helyi energiaközösség létrehozásának részletesebb megvalósíthatósági tanulmányához járultak hozzá, így a tudatosság növelését közvetlenül összekapcsolták a megvalósítás előkészítő lépéseivel.

- **Szerbia (REDASP)** Kragujevacban rendezte meg a „Szinergia a megújuló jövőért” című országos konferenciát, amelyen több mint 50 intézményi képviselő vett részt különböző minisztériumokból, önkormányzatokból, az akadémikusok köréből és a civil szférából. Ez az esemény a magas szintű párbeszédet és a politikai szintű láthatóságot hozta el. Az intézményi fókusz kiegészítéseként két országos börsét szerveztek, amelyek nagyszámban vonzották be a lakosságot és a vállalkozókat is, míg egy több, mint 100 közösségi médiabejegyzésből álló erős digitális kampány országos szinten növelte a láthatóságot. Ezzel a többszintű jelenléttel Szerbia a releváns politikai eszközként pozicionálta REC-eket, mindezt sikerrel, hozzájárulva ezáltal a közvélemény tudatosságának javításához.
- **Moldva (AEER)** Stefan Voda és Sireti városokban tartott workshopokat szervezett a helyi hatóságok és a helyi közösségek számára. Itt ismertették az európai és hazai REC-kontextust, összehangolva a helyi szintű tudást a szélesebb körű szakpolitikai fejleményekkel. Fontos megjegyezni, hogy a workshopok tartalmaztak jó gyakorlatokat is konkrét példák ismertetésével, valamint a gyakorlatba ültetők beszámolóit is, így biztosítva, hogy a foglalkozások ne pusztán elméleti jelleget öltsenek, hanem legyen közvetlenül motiváló hatásuk is. A polgárok, a kkv-k és a települési önkormányzatok képviselőinek bevonásával Moldvában elősegítették a szektorok közötti párbeszédet, amely elengedhetetlen a jövőbeli REC-ek megjelenéséhez.
- **Magyarországon (DDRIÜ és IMRO)** városi és regionális tájékoztatási tevékenységet is használtak, Pécsen, Miskolcon és Budapesten három nyilvános rendezvényt szerveztek, valamint webináriumokat is, hogy eljussanak azokhoz is, akik személyesen nem tudtak részt venni. A hangsúly azon volt, hogy bemutassák, milyen előnyük származik a

polgároknak és az önkormányzatok a megújuló energia közös használatából és az energia megosztásából. A DDRIÜ és az IMRO megemlítette Magyarország eddigi energiahatékonysági kezdeményezéssel kapcsolatos tapasztalatait, bemutatta a korábbi programok és a REC-keret folytonosságát. Ez hitelességgel szolgált, és a résztvevőket rávezette arra, hogy a REC-ekre a már ismert fenntarthatósági intézkedések gyakorlati kiterjesztéseként tekintsenek.

- **Románia (OER)** egy másik EU-finanszírozású kezdeményezés, a DECA projekttel együttműködve a Brassóban megrendezett eseményen emelte ki a transznacionális együttműködés értékét. Szemléltették az Interreg-projektek közötti szinergiát, ezzel is növelve az üzenetek hitelességét. Két REC-nagykövet saját tapasztalatairól számolt be, hitelessé téve a megbeszéléseket és inspirálva a résztvevőket. A rendezvény jól illusztrálta, hogy a nemzetközi partnerségek és a helyi nagykövek hogyan erősíthetik egymást a REC-konceptió terjesztésében.
- **Szlovénia (KSSENA)** a program részeként az egyik legnagyobb országos rendezvényt szervezte Velenjében 130 résztvevő jelenlétében. Az eseményen technikai tartalmú előadások, közösségi modellek esettanulmányai és interaktív csoportbeszélgetések szerepeltek. Ez a formátum lehetővé tette a résztvevők számára, hogy ne csak a technológiákról és a szakpolitikákról, hanem a különböző szintű vezetőségek és a közösség dinamikáiról is tanulhassanak. Az esemény megmutatta, hogyan integrálhatók a REC-ek a regionális fejlesztési és átmeneti stratégiákba, különösen azokban az régiókban, ahol energiaágazatban strukturális változásokra lehet számítani, mint például a szénfüggő régiókban.
- **Bulgária (PRA)** kettős megközelítést alkalmazott, online szemináriumot és jelenléti rendezvényt is szervezett Pazardzhikban. Ez biztosította a városi és vidéki résztvevők elérését. A Greenpeace szakértőinek és az első bolgár REC képviselőinek részvétele Gabrovóban döntő fontosságú volt a nemzetközi kitekintés és a hazai jó gyakorlatok példáinak bemutatásában. A globális szakértelem és a helyi realitások

összekapcsolása rendkívül hitelessé és motiváló hatásúvá tette a foglalkozásokat.

- **Ausztria (Forschung Burgenland)** a REC-ek fejlettségi szintjére épített. Az Eisenstadtban megrendezett Klímadiálógus konferencián, amelyen körülbelül 200 résztvevő vett részt, Ausztria nemcsak sikertörténeteit, hanem az országszerte több mint 6500 REC működtetése során felmerült kihívásokat és akadályokat is megosztotta. A kimenetek és az akadályok nyílt megvitatásával Ausztria értékes tanulságokkal szolgált, amelyek hasznosnak bizonyultak a kevésbé tapasztalt országok számára, így erősítve a transznacionális együttműködés alapját képező tudásátadás és szolidaritás elvét.
- **Csehország (JAIP)** Borovanyban tartotta meg a „Közösségi energia: mi, miért és hogyan” című workshopot, amelybe bevonta a polgárokat, az önkormányzatokat és a jogi szakértőket. Ez a formátum különösen hatékony volt, mert úgy a kereslet felőli (a polgárok részéről), mint a kínálat felől érkező szakértelemnek (a jogi szakemberek részéről) teret adott. A workshop interaktív jellegéből fakadóan lehetővé tette, hogy a résztvevők konkrét kérdéseket tegyenek fel a jogi lépések, a vezetőségi szintek szerepéről és a finanszírozásról, válaszlehetőséget teremtve számukra.
- **Szlovákia (NEK)** kettős megközelítést alkalmazott, helyi workshopokat kombinált a SlovakiaTech Forum-Expo 2024 aktív részvételével, amelyen több mint 50 intézményi érdekelt fél vett részt. A szakmai és a nyilvánosságot célzó formátumok integrálása biztosította, hogy helyi és politikai döntéshozói szinten is javuljon a tudatosság. A NEK tevékenységei rávilágítottak arra, hogy fontos a REC-ekről beszélni az innovációs és technológiai viták során, és azokat az intelligens, zöld gazdaság felé történő átalakulás elemeként feltüntetni.
- **Németország (DIT)** összekapcsolta a REC-ek kérdését az etika, a pénzügyek és az önrendelkezés szélesebb társadalmi vitáival. Az olyan rendezvények, mint a „Money Makes Power” (A pénz hatalom), az etikus befektetések, a közösségi tulajdon és a megújuló energia közötti

kapcsolódást vizsgálta, ezáltal a REC-eket a demokratikus részvétel szélesebb kontextusába helyezte. A regionális szakkiállításokon való részvétel pedig a polgárok és a kkv-k számára felmutatta a rendelkezésre álló konkrét lehetőségeket, összekapcsolva az elvont fogalmakat a gyakorlati üzleti modellekkel.

Az országos testreszabás hozzáadott értéke

Ezek a példák azt jelzik, hogy a Motivációs Program nem egy univerzális kezdeményezés volt, hanem az egyes országok körülményeihez gondosan igazított, testreszabott intézkedéscsomag. A megközelítések sokfélesége a program egyik legfőbb erőssége: a fiatalok bevonásával, üzleti párbeszéddel, intézményi konferenciákkal, helyi workshopok megrendezésével, médiakampányokkal és tanulmányutakkal a program többszintű és inkluzív módon törekedett a motiváció erősítésére.

A Duna-régióban közös jellemzői és a kihasználásra kerülő különbségek révén a projektben a tanulságok nem csak átadhatóvá, hanem alkalmazhatóvá is váltak, amely a 2.1 Kimenet kidolgozásához járult hozzá. Ez utóbbi az összegyűjtött tapasztalatok alapján javaslatokat fogalmaz meg. A 2.3 Kimenet pedig gyakorlati eszköztárat tartalmaz biztosít a más közegben történő megvalósításhoz és kiterjesztéshez.

A tevékenységek sokszínűsége azt bizonyította, hogy a motiváció akkor a legerősebb, ha a tanulás interaktív módon valósul meg, ha bizalomra épül és konkrét példákra alapul. A tanulmányutak és a REC-nagykövetekkel való közvetlen találkozások különösen hatékonyak bizonyultak abban, hogy potenciális érdekelt feleket meggyőzzék a megvalósíthatóságáról és annak előnyeiről. Ugyanakkor a kézikönyvek, infografikák és médiatermékek révén az információk széles körben hozzáférhetővé váltak, és az események után is elérhetőek maradtak.

Az interaktív workshopok, szakmai képzések, oktatási anyagok, médiaelérés és tapasztalatcserék együttese révén a Motivációs Program többszintű fókuszot alkalmazott a tudatosság növelése érdekében. Ez a megközelítés nemcsak mérhető javulást eredményezett a tudásszint és a hozzáállás terén, hanem egyértelmű útmutatást is nyújtott arról, hogy melyik módszer a

leghatékonyabb a különböző célcsoportok számára. Ezek a tanulságok képezik a Részvételi Stratégia alapját, a tudatosságnövelő eszközkészlet (O.2.3) kidolgozása is erre épül, amely biztosítja az kimenetek folytonosságát, alkalmazhatóságát és elterjesztését a Duna-régió területén.

Ez a fázis megerősítette, hogy a személyes rendezvények építik a bizalmat, erősítik a motivációt, a digitális anyagok elengedhetetlenek a szélesebb közönség eléréséhez és a rendezvényeken túlmutató folytonosság biztosításához. Fontos megjegyezni, hogy ezek a kimenetek nem feltételezéseken alapulnak, hanem a 2024 novembere és 2025 júliusa között, a Duna-régió mind a tizenkét résztvevő országában végrehajtott kísérleti intézkedések során nyert bizonyítékokon. Ebben az időszakban a konzorcium számos tevékenységet szervezett – helyi workshopokat, országos konferenciákat, szakmai képzéseket, iskolai foglalkozásokat, tanulmányutakat, börséket, médiakampányokat és online tájékoztatást is. A különböző formátumok biztosították, hogy úgy a polgárok, mint az intézményi érdekelt felek részt vehessenek képességeik és elvárásaik szerint.

A kísérleti akciók így módon egyedülálló lehetőséget biztosítottak annak megfigyelésére, hogy a különböző célcsoportok hogyan reagálnak a motivációs erőfeszítésekre a országos és regionális szinten. Elmondható, hogy a siker tényezői közé tartozik a jelenlétiség és a REC-nagykövetek bevonása. Ugyanakkor felfedték a tartós akadályokat is, mint például a jogi komplexitást és a pénzügyi bizonytalanságot. Azáltal, hogy ezeket a tapasztalatokat szisztematikusan rögzítették az összes partnerországban, a projekt megbízható következtetéseket tudott levonni, amelyeket beemltek a stratégiában bemutatott ajánlások közé.

A pilotintézkedések részletes kimeneteit a következő fejezetben mutatjuk be. Ezek nemcsak a mennyiségi kimeneteket – az események, a résztvevők és az eléérések számát – szemléltetik, hanem minőségi betekintést nyújtanak megújulóenergia-közösségekben való részvétel motivációira az egyének, a közösségek és az intézmények szintjén.

A pilotfázisból levont tanulságok

A Motivációs Program pilotszakaszban történő megvalósítása (az O2.2, D.2.3.1 és D.2.4.1 pontokban leírtak szerint) jelentősen bővítette az elérést, és rengeteg empirikus bizonyítékot gyűjtött a Duna-régió tizenkét résztvevő országából a különböző részvételi módszerek hatékonyságáról. 2024 novembere és 2025 júliusa között több mint 40 tudatosságfejlesztő rendezvényt szerveztek több mint ezer résztvevővel, és kilenc további bőrze ezer látogatót vonzott. Ezzel párhuzamosan 31 szakmai képzésen 601 érdekelt fél vett részt önkormányzatok, kkv-k, civil szervezetek és tudományos szféra képviselőiben. A közösségi médiakampányok tovább növelték a megújulóenergia-közösségek láthatóságát több, mint 42 600 polgár számára, ezen felül hét podcast, hét videó és öt brosúra létrehozásával erősödött kommunikációs erőfeszítések sora, amely az információk folytonosságát biztosította.

A montenegrói fiatalokra fókuszáló tevékenységek közel 300 középiskolás diákot vontak be, ezzel igazolva, hogy mennyire fontos a minél korábban elkezdett oktatás a megújuló energiáról ahhoz, hogy így erősödjön a tudatosság és kialakuljon az értékek mentén felépített gondolkodás. Szerbiában a „Szinergia a megújuló jövőért” című országos konferencia több mint 50 intézményi érdekelt felet hozott össze, magasszintű platformot teremtve a kormányzati képviselők, az önkormányzatok és a szakmai közösség között elindított párbeszéd támogatásához. Ausztriában a Climate Dialogue konferencia lehetővé tette több, mint 200 résztvevő számára, hogy tanulságokat vonjanak le az ország több, mint 6500 működő REC-je kapcsán összegyűjtött tapasztalatokból, míg Moldvában a Stefan Vodan és Siretien szervezett workshopok lehetővé tették, hogy először találkozzanak a REC-konceptióva. Ezek a példák jól illusztrálják, hogy a pilotprojektek országokénti kontextusai mennyire sokfélék és azt is, mennyi érték, tapasztalatgyűjtő nyereség származik abból, ha a tevékenységeket konkrét körülményekhez igazítják.

Sikeres megközelítések

Ezekben az országokban a többféle megközelítés bizonyult eredményesnek. A helyi szinten szervezett, jelenléti rendezvények különösen hatékonyak

bizonyultak, mivel elősegítették a bizalom kiépítését, lehetővé tették a közvetlen párbeszédet és utánkövetést. Horvátországban, egy Labin óvárosában tartott workshop, amelyet négyszemközti találkozók egészítettek ki a különböző vállalkozókkal, igazolta, hogy a személyes kapcsolat elengedhetetlen ahhoz, hogy a tudatosság cselekvési készséggé alakuljon.

A REC-nagykövetek bevonása jelentős hozzáadott értéket jelentett, mivel szavatolta a hitelességet és erősítette a tevékenységek eredetiségét. Romániában a REC-nagykövetek egy brassói tájokozottságot segítő és tudatosságot fejlesztő rendezvényen osztották meg saját gyakorlati tapasztalataikat, arról győzve meg a résztvevőket, hogy a REC-ben való részvétel megvalósítható és előnyös. Hasonló megközelítéssel dolgoztak Szlovákiában, ahol a REC-nagykövetek jelen voltak a SlovakiaTech Forum-Expo 2024-es rendezvényéhez, erősítették a bizalmat és növelték a láthatóságot az intézményi érdekelt felek felé.

A működő REC-ekhez szervezett tanulmányutak is nagy hatással bíró módszernek bizonyultak. A működő energiaközösségeket meglátogató résztvevők gyakorlati betekintést nyertek az irányító szervek munkájába, a finanszírozás működésébe és a műszaki működésbe, ami arra készítette őket, hogy a saját régiójukban is hasonló kezdeményezéseket indítsanak. A vendéglátók számára ezek a látogatások lehetőséget teremtettek a kimenetek bemutatására és új partnerségek kialakítására, a látogatók pedig konkrét tanulságokkal távozhattak.

Végül az interaktív műhelyek és a kis csoportos beszélgetések elengedhetetlennek bizonyultak a kétségek leküzdésében. Csehországban a „Közösségi energia: mi, miért és hogyan” című műhely lehetővé tette a polgárok, az önkormányzatok és a jogi szakértők számára, hogy támogató és nyitott környezetben foglalkozhassanak az aggályokkal és megbeszéljék az eljárásbeli és jogi lépéseket. Ezek a formátumok következetesen segítették a résztvevőket abban, hogy az érdeklődésük gyakorlati elkötelezettségre váltson.

Azonosított kihívások és fejlesztési lehetőségek

A pilotfázisban olyan tartós kihívások is felszínre kerültek, amelyekkel foglalkozni kell a jövőbeli elkötelezettség erősítése érdekében. A jogi és adminisztratív környezet továbbra is az egyik legjelentősebb akadály, amely sok érdekelt felet visszatart attól, hogy cselekedjen, annak ellenére, hogy a helyzet értéke és a tudatosság növelése immár bekövetkezett. Ez nyilvánvalóvá olyan országokban vált, mint Horvátország és Magyarország, ahol a résztvevők frusztrációjuknak adtak hangot a nem egyértelmű eljárások és a hosszadalmas engedélyezési folyamatok miatt. Ezen akadályok csökkentése érdekében egyszerűsített iránymutatásokra és hozzáférhető tanácsadási szolgáltatásokra van szükség.

A pénzügyi aggályok egy másik jelentős akadályt jelentettek. A magas előzetes költségek több partnerrégióban is korlátozta a csatlakozást. Bulgáriában például a résztvevők a támogatásokról és a finanszírozási lehetőségekről szóló egyértelmű információk hiányát emelték ki visszatartó tényezőként. Ez pontosan jelzi annak fontosságát, hogy jobban kellene kommunikálni a hosszú távú gazdasági előnyökről és a támogatási programokról.

A kísérleti projektek azt is megmutatták, hogy a digitális anyagok önmagukban nem voltak elegendőek a viselkedésváltozás eléréséhez. Németországban a közösségi médiakampányok javították a láthatóságot, de közvetlen utánpótlás hiányában a résztvevők ritkán fordították a tudatosságot cselekvéssé. A tanulság itt az, hogy a digitális tájékoztatást közvetlen és könnyen elérhető következő lépésekkel és részvételi lehetőségekkel kell párosítani, következetesen – például nagykövetek bevonásával, csatlakozási linkekkel, online kérdések és válaszok-fórumokkal, használatra kész eszközökkel, vagy mentorálással.

Végezetül az is kiemелendő, hogy az újonnan érkezők felé azt az elvárást támasztani az első lépésként, hogy új REC-eket hozzanak létre, kontraproduktív volt. Moldvában és Montenegróban, ahol a koncepció még új, a résztvevők túlságosan korainak tartották az ilyen elvárásokat, különösen a jogi, technikai és szervezési komplexitás miatt. Ez a felismerés a gondosan megtervezett lépések fontosságára hívja fel a figyelmet, melyek közül az első

a tájékoztatás a meglévő REC-ekhez való csatlakozás lehetőségéről az új REC-ek létrehozásának ösztönzését megelőzően.

A jövőbeli elkötelezettség kapcsán felmerült fő tanulságok

Összességében ezek a tapasztalatok jól jelzik, hogy a motivációs módszerek finomítására van szükség. Azt jelzik, hogy a személyes kapcsolatok, találkozások, a kézzelfogható példák és a megbízható közvetítők a motiváció elérésének legerősebb mozgatórugói, de jelzik azt is, hogy a motivációból kinövő cselekvés olyan támogató környezetben tud megvalósulni, amely csökkenti a megvalósítás jogi, adminisztratív bonyolultságát és a bizonytalanságot.

Három olyan fő terület emelkedik ki, ahol további fejlesztésre van szükség:

- A jogi és adminisztratív támogatás erősítése annak érdekében, hogy csökkenjenek, egyszerűsödjenek az eljárási akadályok, és a potenciális REC-tagok és alapítók világos és könnyen hozzáférhető útmutatásban részesüljenek.
- A pénzügyi lehetőségekről és a hosszú távú előnyökről való kommunikáció javítása a költségekkel kapcsolatos aggályok kezelése érdekében és a háztartások, kkv-k és önkormányzatok bizalmának növelése érdekében.
- A digitális eszközök használata és beépítése, integrálása olyan vegyes megközelítéssel dolgozó stratégiákba, amelyek széleskörű tájékoztatást nyújtanak és amelyekben az interaktív, bizalomra épülő formátumok valódi viselkedésbeli változást hoznak.

E tanulságok és a kísérleti szakasz sikereinek ötvözésével a részvételi stratégia egyértelmű útmutatást nyújt motivációs módszerek kidolgozására, amelyek hatékonyan képesek válaszolni a Duna-régió különböző országainak eltérő realitásaira. A bizonyítékok azt erősítették meg, hogy egyetlen megközelítés sem alkalmazható egységesen; ehelyett az országos és regionális realitásokhoz igazított, és transznacionális kontextusban végbement tapasztalatcserék révén megtámogatott módszerek kombinációja segíti leginkább a REC-ek fenntartható növekedését.

Ezért, a következő fejezet számos olyan ajánlást tartalmaz, amely ezekre a megállapításokra épít annak érdekében, hogy a kidolgozandó tudatosságot növelő tevékenységek célzottabbak, hatékonyabbak és fenntarthatóbbak legyenek, így segítve a megújulóenergia-közösségek elterjedését, fellendülését a Duna-régióban, és ezáltal jelentősen hozzájárulva a program 2. specifikus céljának eléréséhez.

Motivációs mutatók

A motivációs hatások nyomon követésének fontosságát először a Motivációs Programban (D.2.2.1) határozták meg, majd a D.2.3.1 (tudatosságnövelő kísérleti program) és a D.2.4.1 (szakmai képzési pilotprogram) keretében végzett pilottevékenységek során tesztelték és finomították. A mutatók célja az volt, hogy mérhető és összehasonlítható módon bizonyítsák, hogy a tudatosságnövelő erőfeszítések hozzájárultak a tudás és a motiváció megváltoztatásához, és a levont tanulságok beépíthetők és átültethetők a gyakorlatba. Kombinált megközelítést alkalmaztak, amely a kvantitatív adatgyűjtést kvalitatív visszajelzéssel kombinálta annak érdekében, hogy átfogó képet nyújtson a résztvevők tapasztalatairól.

A tudásgyarapodást az esemény előtti és utáni felmérések összehasonlításával értékelték, azt mérték, hogy mennyire javult a résztvevők megújulóenergia-közösségekkel (REC) kapcsolatos értéke és részvételük hozadékaként mennyire gazdagodtak az ismereteik a megújuló energiához kapcsolódó különböző koncepciókról. Ezek a felmérések rögzítették a tudatosság alapszintjét, valamint a REC-ek jogi, műszaki és társadalmi vonatkozásainak ismeretének változásait.

A csatlakozás valószínűségét is mérték az ugyanabban a felmérésben szereplő attitűdkérdésekkel. A kérdések a REC-ek aktív támogatására, vagy/és a csatlakozásra kérdezték rá. Az esemény előtti és utáni válaszok összehasonlítása egyértelműen jelezte a motiváció és a cselekvési készség megváltozását.

Az utánkövetést is mérték, pontosabban azt, hogy a tudatosságnövelő rendezvényen való részvételt követően a résztvevők hány százaléka kért

további információkat, jelentkezett további képzésekre, vagy fejezte ki konkrét érdeklődését a tagság iránt. Ezek az adatok különösen hasznosak voltak annak megértéséhez, hogy mely formátumok és üzenetek rendelkeztek a legerősebb meggyőző hatással.

Ezen általános mutatók mellett több **konkrét csatlakozási irányt** is nyomon követték:

A kattintás-alapú tagság, amely azt méri, hogy az Ask-an-Expert (Kérdezzen egy szakértőt) üléseken részt vevő érdekelt felek közül hányan csatlakoztak később egy REC-hez, vagy alapítottak egyet.

A nagyköveti ajánlások azt rögzítik, hogy hány új résztvevőt motiváltak a REC nagykövetek a személyes megkeresések révén.

Elégedettségi szintet is mértek strukturált visszajelzések begyűjtésével, ebben a tevékenységek egyértelmű körülírására, relevanciájára és gyakorlati hasznosságára összpontosítottak.

Ezek az kimenetek megerősítették, hogy a tudás és a motiváció mérhető és e téren javulást jeleztek. Fontos, hogy egyértelműen jelezték a különbségeket a módszerek hatékonysága tekintetében is. Az interaktív és bizalomra épülő események, mint például a személyes rendezvények, a nagykövetek által vezetett képzések és a működő REC-ekhez szervezett tanulmányutak hatása következetesen felülmúlta a csupán csak digitális, vagy általános megközelítéseket. Ezen kimenetek alapján célirányosan lehet majd javaslásokat megfogalmazni a motivációs tevékenység kialakításáról, összeállításáról.

Ajánlások a jövőbeli motivációs módszerekre vonatkozóan

Ahogy a Motivációs Program (D.2.2.1) és a D.2.3.1 és D.2.4.1 beszámolóik jelzik, a motivációs indikátorok és a gyakorlatból levont tanulságok szilárd alapot nyújtanak a jövőbeli elkötelezettségi, részvételi tevékenységek kidolgozásához. A 2.2Kimenetben bemutatott összefoglalás a jógyakorlatokat említi, illetve a kerülendő, újragondolandó gyakorlatokat is, kiemeli, és

megnevezi azokat a területeket, ahol célzott fejlesztésekre, javításokra van szükség.

Fontos azonban hangsúlyozni, hogy **nincsenek olyan szabványosított megoldások**, amelyek egységesen alkalmazhatók lennének a Duna-régióban. A motiváló hatású megközelítéseket mindig a különböző célcsoportok – polgárok, önkormányzatok, kkv-k, fiatalok, vagy sérülékeny háztartások – sajátos igényeihez kell igazítani, függetlenül az ország kontextusától. Ezeket az ajánlásokat ezért inkább a helyi körülményekhez igazítandó irányelveknek kell tekinteni, mintsem az elkötelezettséghez vezető egyetlen modellnek.

Hatékony megközelítések a folytatáshoz

A tizenkét résztvevő országban végzett pilotgyakorlatok megerősítették, hogy **az interaktív és személyest találkozás formátumai** a leghatékonyabbak az érdekelt felek motiválásában és a tudatosság cselekvéssé alakításában.

- **Személyes találkozással megrendezett tudatosságnövelő események:** A helyi szinten megrendezett workshopok és országos konferenciák a leghatásosabb formái voltak a párbeszéd elindítására. Lehetőséget adtak a polgároknak, önkormányzatoknak és kkv-knak, hogy kérdéseket tegyenek fel, közvetlenül, hogy tisztázzák a bizonytalanságokat és a megújulóenergia-közösségek (REC) megvalósíthatósága kapcsán leginkább a bizalom legyen a fő attitűd.
- **A REC-nagykövetek bevonása:** Több mint 250 nagykövet mozgósítása a sikeres bevonás, elköteleződési szándék kiváltója. Tapasztalatuk és hitelességük segített áthidalni azt a szakadékot, ami a fogalmak és a polgárok mindennapi valósága között tátong. A nagykövetek példaképekként voltak jelen és hatásuk megsokszorozta a motiváló üzenetek hatását.
- **Tanulmányutak és peer-to-peer cserék:** A működő REC-ek megfigyelése kézzelfoghatóan bizonyította az előnyeiket, a résztvevők pedig meggyőződhetek arról, hogy a közösségi energia nem elméleti, hanem működő valóság. Sok érdekelt fél számára ez volt a döntő abban, hogy az érdeklődésük elkötelezettségé váljon.

- **Célzott szakmai képzések:** Az önkormányzatok, kkv-k és helyi hatóságok számára szervezett kapacitásépítő foglalkozások bizalmat teremtettek, csökkentették a szkepticizmust és eloszlatták a jogi és technikai akadályok okozta kétségeket. Nagy sikert arattak azok a képzések, amelyek gyakorlati elemeket is tartalmaztak és interaktív beszélgetéseket is.
- **Ifjúságközpontú formátumok:** Az iskolai tevékenységek, a diákoknak szóló műhelytevékenységek, és az interaktív játékok különösen hatékonyak bizonyultak a fiatalabb generációk tudatosságának növelésében és hosszú távú elkötelezettségük elősegítésében. A FORS Montenegro és más partnerek tapasztalatai is azt erősítették meg, hogy a fiatalok bevonása a generációk közötti begyűrűző hatáshoz járul hozzá, mivel a diákok megosztják a tudást, amit megszereztek a családjuk különböző tagjaival.

A különböző megközelítések nem csak a tudás hiányát pótolták, hanem részvételt elősegítő **érzelmi és társadalmi ösztönzőket** is teremtettek. Ezért fontos, hogy az ösztönzők minden jövőbeli bevonási, részvételi, elköteleződési erőfeszítés fontos elemét képezzék, és beépüljenek a tudatosságnövelő eszköztárakba és a későbbi kezdeményezésekbe is.

Nehézségek, amelyeket a legjobb elkerülni

A kísérleti projektek során olyan gyakorlatok is azonosításra kerültek, amelyek kevésbé voltak hatékonyak, és jelenlegi formájukban nem ajánlott újra bevetni, használni azokat.

- **Általánosan megfogalmazott online tartalom utánkövetés nélkül:** Az önálló digitális anyagok, mint például videók, brosúrák vagy közösségi médiabejegyzések eljutnak a nagyközönséghez, mégis, motiváló hatásuk korlátozott volt. Az olyan műhelytevékenységek, mentorálások, vagy olyan nagyköveti elköteleződés, amelynek nem része a személyi szintű megerősítés, ritkán hoznak konkrét viselkedésbeli változást.

- **Bonyolult belépési pontok:** Amikor az újonnan érkezőktől első lépésként azt kérték, hogy hozzanak létre REC-et, nem járt eredménnyel. Az érdekelt felek nem rendelkeztek jogi, technikai, vagy szervezeti kapacitással ahhoz, hogy azonnal belevágjanak egy ilyen bonyolult folyamatba, és ez inkább elvette a kedvüket, mintsem lelkesítette volna őket.
- **A jogi és technikai részletek túlzott hangsúlyozása:** Azok az események, amelyek eleinte túlzottan a szabályozási vagy adminisztratív követelményekre összpontosítottak, inkább elidegenítették a polgárokat és a kkv-kat, és azt erősítették meg bennük, hogy az REC-k bürokratikus terhet jelentenek. Az egyszerűbb, és előnyökre összpontosító kommunikáció jobb kimenetet eredményezett és sikeresen fenntartotta az érdeklődést.
- **Egységes megközelítések:** A különböző partnerországokban szerzett tapasztalatok azt mutatták, hogy a motivációs módszerek nem alkalmazhatók mindenütt egyformán. Az Ausztriában vagy Németországban hatékonynak bizonyuló megközelítések gyakran eredménytelennek bizonyultak egy kevesebb tapasztalattal rendelkező környezetben, például Montenegróban, vagy Moldvában. Ha a tevékenységeket nem igazítják a különböző országok adottságaihoz, viszonyaihoz, az csökkentheti a hatásukat is egyben az adott tevékenység szerepét is aláássa.

Összefoglalva, a pilotprojektek azt erősítették meg, hogy a motiváció akkor a legerősebb, ha a részvételt ösztönző módszerek, formátumok egyszerűek, interaktívak és bizalomra épülnek. Ugyanakkor az is egyértelművé vált, hogy **egyetlen modell sem alkalmazható egységesen** a Duna-régióban. A különböző célcsoportok eltérő kihívásokkal küzdenek, és különböző megközelítéseket igényelnek – a polgárok pedig kedvelik az egyértelműséget és a megfizethetőséget, az önkormányzatok kulcsrakész megoldásokat keresnek, a kkv-knak kiszámíthatóságra van szükségük, a fiatalok a kreativitásra reagálnak, míg a sérülékeny háztartások a bizalomépítésre és a támogató intézkedésekre reagálnak.

Ezek a kimenetek jól jelzik annak fontosságát, hogy a legelső üzeneteknek **egyszerűeknek, hozzáférhetőeknek és arányosoknak kell lenniük a célcsoportok kapacitásaival**. A jövőbeli stratégiáknak ezért ötvözniük kell a digitális kommunikációt a személyes kapcsolattartással, nem szabad az újonnan érdeklődést mutatókat elárasztani túl komplexen megfogalmazott információkkal, és meg kell bizonyosodniuk arról, hogy a motivációt segítő üzenetek figyelembe veszik a helyi körülményeket és célközönség sajátos igényeit is. Az ebben a stratégiában bemutatott ajánlásokat ezért **rugalmas irányelveknek** kell tekinteni, amelyek biztosítják a célok változatlanságát, ugyanakkor szem előtt tartják a Duna-régióban fennálló körülmények sokféleségét.

Fejlesztendő területek

A pilotmegvalósítás és a résztvevők visszajelzései alapján több fejlesztendő terület is azonosításra került. Ezek a területek pontosan kijelölik, hogy hol van szükség további erőfeszítésekre annak érdekében, hogy a motivációt ösztönző tevékenységek ne csak rövid távon legyenek hatékonyak, hanem fenntarthatóak maradjanak, inkluzívak és a Duna-régióban máshol is alkalmazhatóak legyenek.

- **A részvétel egyszerűsítése**

A tudatosságot növelő kampányok kimenetei megerősítették, hogy a polgárok és a kkv-k gyakran túl bonyolultnak tartják a REC-ek létrehozását. Hatékonyabb megközelítésnek bizonyult az „először csatlakozz” lehetőség biztosítása, amely lehetővé teszi az érdekelt felek számára, hogy csatlakozzanak már meglévő REC-ekhez, vagy vegyenek részt egyszerűsített programokban, mielőtt saját REC-ek létrehozására ösztönöznék őket. Ez a fokozatos, lépcsőzetes modell csökkenti a belépési küszöböt, segít tapasztalatok révén bizalmat építeni, és fokozatosan fejleszti az új közösségek alapításához szükséges kapacitást.

- **Megalapozottak jogi és technikai támogatás biztosítása**

Több partnerországban is a jogi követelmények és a technikai megvalósíthatóság nehézsége volt a leggyakrabban említett akadály. Ennek megoldásához ki kell bővíteni a speciális támogatási mechanizmusokat, ideértve a „Kérdezzen a szakértőtől” pontokat, a szabványosított kezdőcsomagokat és az adott ország körülményeihez igazított, lépésről lépésre kidolgozott útmutatókat. Az ilyen intézkedések csökkentenék a bizonytalanságot, felgyorsítanák azt a döntéshozatalt, amely az érdeklődésből cselekvésbe vált át, és segítenék, hogy az érdekelt felek a folyamat minden szakaszában támogatást érezzenek.

- **A digitális eszközök és a személyes kapcsolattartás ötvözése**

A digitális kampányok hasznosnak bizonyultak a széleskörű terjesztés szempontjából, de önmagukban nem bizonyultak elégségesnek. Hatásuk jelentősen megnőtt, amikor azokat szisztematikusan személyes bevonás révén erősítették – például élő közvetítések, mentorprogramok, vagy a REC-nagykövetek által végzett utánkövetés révén. A jövőbeli kezdeményezéseknek a kombinált modellt kell választaniuk, hiszen az online eszközök tudatosságot teremtenek, míg a személyes kapcsolatok fenntartják a motivációt és aktív részvételre ösztönöznek.

- **A fiatalok bevonásának ösztönzése**

A pilotintézkedések a fiatalokra fókuszáló tevékenységekben rejlő potenciált tették láthatóvá, különösen iskolákban és az egyetemeken. A kreatív, részvételi módszerek – például az interaktív műhelyek, workshopok, versenyek és peer-to-peer események – a fiatalokat rávezette az energetikai átállásban betöltendő szerepükről. Az ilyen megközelítéseket azért érdemes beépíteni a jövőbeli stratégiákba, mert hosszútávon fejti ki hatását, és olyan generációkra van hatással, akik a REC-eket a közösségi élet természetes és vonzó részének tekintik.

- **A sérülékeny háztartások elérése**

A hátrányos helyzetű csoportok bevonása továbbra is komoly kihívást jelent, hiszen a pénzügyi akadályok és a bizalom hiánya gátolja őket abban, hogy csatlakozzanak, részt vegyenek. A szociális szolgáltatókkal, a helyi civil szervezetekkel és a megbízható mediátorokkal való szorosabb együttműködés áthidalhatja ezt a szakadékot. A sérülékeny háztartások igényeihez igazított kommunikációs és támogatási intézkedések révén a REC-ek, azaz a regionális energiaegyüttműködések felszámolhatják úgy a pénzügyi, mint a társadalmi akadályokat, ezáltal, a megújuló energia minden előnye a társadalmi egyenlő elosztás nevében minden réteg számára egyformán elérhetővé válik.

Ha mindezekben a területeken szisztematikus javítás történik, a partnerek által kidolgozott motivációs tevékenységek céltottak maradnak, hatékonyak és inkluzívak. Az egyszerűsített eljárások, az erőteljesebb technikai támogatás, a kombinált elkötelezettségi, részvételi módszerek, a fiatalok bevonása és a társadalom tájékoztatása elősegíti a megújulóenergia-közösségek meghonosodását és fenntarthatóságát a Duna-régióban. Így a pilotszakaszbeli lendület hosszútávú hatást fejthet ki és széleskörben elterjeszhető, átvehető, ezáltal teljesül a program 2. specifikus célja és a Duna-régió zöldebbé, alacsony szén-dioxid-kibocsátásúvá válik.

Következtetés

A 2.1. Kimenet keretében kidolgozott elköteleződési, részvételi stratégia az NRGCOM projekt 2. specifikus célkitűzéséhez kapcsolódó ismereteket és empirikus bizonyítékokat foglalja össze. Közvetlenül épít a Motivációs Programra (D.2.2.1), a tudatosságnövelő pilotakció (D.2.3.1), a szakmai képzések pilotakciótevékenységének kimeneteire (D.2.4.1) és a 2.2 Kimenetben bemutatott lépések összefoglalására. Ezek a kimenetek együttesen azt bizonyítják, hogy a megújulóenergia-közösségek iránti érdeklődés növeléséhez átfogó és kiegyensúlyozott megközelítésre van szükség, olyan megközelítésre, amely a lakosság tudatosságának növelését az

önkormányzatok, kkv-k és más intézményi szereplők célzott kapacitásépítése révén szándékozik elérni.

A pilottevékenységek értékes tanulsággal szolgáltak arról, hogy mi motiválja az embereket a megújulóenergia-közösségekben való részvételre. A személyes kapcsolatok, a kézzelfogható példák és a megbízható megújulóenergia-közösség-nagykövetek aktív részvétele a legerősebb motivációs tényezőként jelent meg. Ezzel szemben a komplex jogi és adminisztratív eljárások, az előzetes beruházási költségekkel kapcsolatos aggodalmak és az utánkövetésmentes általános online tartalom jelentősen gátolta a csatlakozási, részvételi folyamatot. Ezek az kimenetek azt mutatják, hogy a részvétel útjai egyszerűek, és interaktív módon, folyamatos útmutatással kell megtámogatni ahhoz, hogy a tudatosság cselekvéssé, részvétellé váljon.

A pilotszakaszban alkalmazott monitoringkeret azt erősítette meg, hogy az interaktív, bizalomra épülő eseményformátumok – mint például a workshopok, a szakmai képzések és a tanulmányutak – a leghatékonyabbak a valódi részvétel előmozdításában. Ugyanakkor az elemzés arra is rávilágított, hogy fontos a módszerek különböző kontextusokhoz való igazítása. Ahogy a 2.2 Kimenetből egyértelműen kiderül, a Duna-régió országai a regionális együttműködési fejlesztés eltérő szakaszaiban vannak: egyesek csak most kezdik bevezetni a koncepciót, mások már kialakult gyakorlattal rendelkeznek, és néhányan fejlett regionális együttműködési kereteket működtetnek. Ezen különbségek felismerése elengedhetetlen a reális és hatékony motivációs módszerek kidolgozásához.

Ennek fényében a 2.1. Kimenet tervet is kínál a jövőbeli motivációs munkához. Az ajánlások közül érdemes kiemelni a bizalom fenntartását szolgáló formátumok, események fontosságát, a konkrét célközönség adottságaira szabott kommunikációs stratégiákat, valamint a digitális eszközök és a személyes találkozók, kapcsolattartás váltakoztatását, kombinált alkalmazását. Továbbá, fontos felismerni az elkötelezettség, részvétel lépéseit és a sorrend fontosságát, pontosabban azt, hogy az új REC-ek létrehozásának ösztönzését megelőzően fontos népszerűsíteni az „előbb csatlakozz” lehetőséget. Lényeges elem az is, hogy a szociális szolgáltatások és

megbízható közvetítők együttműködése révén a sérülékeny csoportok is bevonásra kerüljenek. A fenti iránymutatások révén a partnereknek sikerül megőrizni a kísérleti fázisban kialakult lendületet, ezáltal pedig kiterjeszthetik a REC-ek hatókörét a Duna-régió új helyszíneire és célcsoportjaira.

Fontos hangsúlyozni, hogy stratégiai értelemben a 2.1 Kimenet összekapcsolja a D.2.2.1-ben tesztelt motivációs keretet a D.2.3.1, D.2.4.1 és O2.2-ben összegyűjtött bizonyítékokkal, valamint a 2.3 Kimenet részeként megvalósítandó gyakorlati eszköztárral. Ez az összekapcsoltság biztosítja azt, hogy a koncepció átkerüljön és megvalósuljon a gyakorlatban és ismételhető legyen, valamint azt is, hogy a tanulságok lehetővé tegyék a tágabb körű alkalmazáshoz elengedhetetlen eszköztár kidolgozását, összeállítását.

Az elkötelezettségi, részvételi stratégia felerősíti az NRGCOM projekt általános hatását, és a szűken meghatározott célok túlmenően is értéket közvetít. A 2. Programspecifikus Cél teljesítéséhez is közvetlenül hozzájárul, és olyan ismételhető modellt kínál, amelyet más európai régiók is átvehetnek annak érdekében, hogy a közösségi kezdeményezések révén mielőbb megvalósulhasson a megújuló energiára történő átállás.

Ez a dokumentum az NRGCOM projekt keretében készült, amely az Interreg Duna Régió Program támogatásával és az Európai Unió társfinanszírozásával valósul meg.